

GESCHIEDENIS

FACULTEIT DER LETTEREN

RADBOUD UNIVERSITEIT

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0722

© 2019 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING GESCHIEDENIS EN DE MASTEROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN.....	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	15
BIJLAGEN	29
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	31
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	33
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	35
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	37

Dit rapport is vastgesteld op 28 september 2019.

RAPPORT OVER DE BACHEROPLEIDING GESCHIEDENIS EN DE MASTEROPLEIDING GESCHIEDENIS VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

Bacheloropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding:	Geschiedenis
CROHO-nummer:	56034
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01-05-2020

Masteropleiding Geschiedenis

Naam van de opleiding:	Geschiedenis
CROHO-nummer:	66034
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Eternal Rome Geschiedenis en Actualiteit Politiek en Parlement
Locatie(s):	Nijmegen
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands, Engels
Inleverdatum NVAO:	01-05-2020

Het bezoek van het visitatiepanel Geschiedenis aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit vond plaats op 13 en 14 mei 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 4 februari 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Geschiedenis en de masteropleiding Geschiedenis beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans (voorzitter) is hoogleraar Cultuurgeschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam (VU) en kwartiermaker bij het HumanitiesCluster van de KNAW.
- Dr. N. (Nico) Randeraad is universitair hoofddocent Geschiedenis aan de Universiteit van Maastricht (UM) en directeur ad interim bij het Sociaal Historisch Centrum Limburg.

- Prof. dr. K. (Koenraad) Verboven is hoogleraar Oude Geschiedenis en opleidingsdirecteur Geschiedenis aan de Universiteit van Gent (UG) (België).
- Prof. dr. V. (Violet) Soen is hoofddocent Vroeg Moderne Geschiedenis en voorzitter van de onderzoeksgroep Early Modern History aan de KU Leuven (België).
- Mel Schickel, MA heeft in augustus 2018 de masteropleiding History of Society aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) afgerond. Hij is nu als external relations officer werkzaam aan de Faculteit Science and Engineering van Maastricht University (MU).

Het panel werd ondersteund door dr. F. (Floor) Meijer, die optrad als secretaris. Panellid dr. N. Randeraad kon door omstandigheden niet deelnemen aan het visitatiebezoek. De overige panelleden hebben zijn feedback op de zelfevaluatierapporten en eindwerken tijdens het bezoek ingebracht in de gesprekken. Na afloop van het bezoek las en becommentarieerde dr. N. Randeraad de conceptversie van het panelrapport.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Geschiedenis aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit was onderdeel van de visitatiegroep Geschiedenis. Van april 2019 tot en met december 2019 beoordeelde het panel in totaal 24 opleidingen aan 8 universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Erasmus Universiteit Rotterdam, Maastricht University, Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Universiteit Utrecht, Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam.

Het cluster Geschiedenis heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Dr. A.H.A.M. (Alexandra) Paffen, dr. F. (Floor) Meijer en J. (Jaïra) Azaria MA traden op als secretaris in het cluster Geschiedenis.

Tijdens de visitatie van Radboud Universiteit werd het panel ondersteund door dr. F. (Floor) Meijer. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Dr. J.W. (Jan Willem) Honig (voorzitter) is universitair hoofddocent War Studies aan King's College in Londen (Engeland).
- Prof. dr. I.B. (Inger) Leemans is hoogleraar Cultuurgeschiedenis aan de Vrije Universiteit van Amsterdam (VU) en kwartiermaker bij het HumanitiesCluster van de KNAW.
- Prof. dr. J.F.J. (Jeroen) Duindam is hoogleraar Moderne Geschiedenis aan de Universiteit Leiden (UL).
- Prof. dr. W.J.H. (Jan Hein) Furnée is hoogleraar Europese Cultuurgeschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. P. (Peter) Bursens is hoogleraar Politieke en Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Antwerpen (UA) (België).
- Prof. dr. W.P. (Wim) van Meurs is hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis aan de Radboud Universiteit (RU).
- Prof. dr. E. (Eric) Vanhaute is hoogleraar Economische, Sociale en Wereldgeschiedenis aan de Universiteit Gent (UG) (België).
- V. (Vicky) Marissen is Managing Director PACT European Affairs en is partner bij het consultancybedrijf EPPA.
- Dr. N. (Nico) Randeraad is universitair hoofddocent Geschiedenis aan Maastricht University (MU) en directeur ad interim bij het Sociaal Historisch Centrum Limburg.

- Prof. dr. N. (Nanci) Adler is hoogleraar Memory, History, and Transitional Justice aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en directeur onderzoek van Holocaust en Genocidestudies aan het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).
- Prof. dr. K. (Koenraad) Verboven is hoogleraar Oude Geschiedenis aan de Universiteit van Gent (UG) (België).
- Prof. dr. V. (Violet) Soen is hoofddocent Vroeg Moderne Geschiedenis en voorzitter van de onderzoeksgroep Early Modern History aan de KU Leuven (België).
- Prof. dr. C.A. (Claire) Dunlop is hoogleraar Politics and Public Policy aan Exeter University, (Engeland).
- Prof. dr. E.B.A. (Erik) van der Vleuten is hoogleraar Geschiedenis van de Technologie aan de School of Innovation Sciences en wetenschappelijk directeur van de Stichting voor de Geschiedenis van de Technologie en verbonden aan de Technische Universiteit Eindhoven (TUE).
- Rikst van der Schoor, BA (student-lid) is in 2018 begonnen met de masteropleiding Intellectual History aan de University of St. Andrews in Engeland. Het is een masteropleiding gericht op de geschiedenis van ideeën, denkers, en intellectuele cultuur.
- Mel Schickel, MA heeft in augustus 2018 de masteropleiding History of Society aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) afgerond. Hij is nu als external relations officer werkzaam aan de Faculteit Science and Engineering van Maastricht University (MU).
- Rico Tjepkema (student-lid) is derdejaars bachelorstudent International Relations & International Organization aan de RUG.

Vorbereiding

Op 1 mei 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over haar rol tijdens de visitatie. Ook werd zij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 14 april 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Radboud Universiteit ontving QANU de zelfevaluatie rapporten van de opleidingen en stuurde deze door aan de panelleden. De secretaris en panelvoorzitter maakten een selectie van vijftien eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2017-2018. Daarbij hielden de secretaris en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan Radboud Universiteit vond plaats op 13 en 14 mei 2019. Voorafgaand en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het

panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en/of een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig was/waren.
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Geschiedenis is een brede basisopleiding met generieke eindkwalificaties. Studenten verwerven er via vier subdisciplines (Cultuurgeschiedenis; Economische, Sociale en Demografische Geschiedenis; Oude en Middeleeuwse Geschiedenis; Politieke Geschiedenis) die geworteld zijn in het onderzoek van de Nijmeegse leerstoelgroepen inzicht in historische processen, gebeurtenissen en actoren, komen in aanraking met de belangrijkste visies, debatten, benaderingen, theorieën en paradigma's uit de geschiedwetenschap en worden getraind in academische (onderzoeks)vaardigheden. Een positief punt is dat de opleiding zich expliciet ten doel stelt om studenten inzicht te bieden in de relevantie en het functioneren van historische kennis en historisch besef in de samenleving en op de arbeidsmarkt. Wel vindt het panel dat oriëntatie op de arbeidsmarkt sterker verankerd zou kunnen worden in de eindkwalificaties.

De masteropleiding geschiedenis kiest voor drie sterk afgebakende specialisaties (Eternal Rome; Geschiedenis en Actualiteit; Politiek en Parlement) die nauw aansluiten bij de onderzoeksexpertise van de staf. Elke specialisatie kent eigen eindkwalificaties die verwijzen naar zowel specialisatie-specifieke kennis als bredere vaardigheden. De verschillende sets van eindkwalificaties vertonen enige overlap in inhoud en formulering. Desondanks is het panel het met de opleiding eens dat er mogelijkheden zijn voor verdere stroomlijning over de specialisaties heen. Een specifieke aanbeveling is om voor elke specialisatie een arbeidsveldgerichte eindkwalificatie op te nemen, naar voorbeeld van de huidige eindkwalificatie op dit vlak (eindkwalificatie 6) van de specialisatie Politiek en Parlement.

Het panel vindt niveau en oriëntatie van de eindkwalificaties van de opleidingen passend voor respectievelijk een wetenschappelijke bachelor- en masteropleiding. De eindkwalificaties volgen bovendien logisch uit de gemaakte profielkeuzes. Een aanbeveling die geldt voor beide opleidingen is om het werkveld systematischer bij het profiel en de daaruit volgende inhoud van het onderwijs te betrekken.

Onderwijsleeromgeving

Het curriculum van de bacheloropleiding vormt een accurate afspiegeling van het brede opleidingsprofiel. De zeven doorlopende leerlijnen zorgen voor een heldere vertaling van de eindkwalificaties naar de curriculumonderdelen en een mooie opbouw in het programma. De inhoud en het niveau van het onderwijs zijn passend. Studenten bestuderen een ruime historische periode, van de oudheid tot heden, en leren het eigen vakgebied te plaatsen in de context van de samenleving en arbeidsmarkt. Inzichten uit andere disciplines worden, waar relevant, in het onderwijs betrokken, al zou de opleiding daarbij de blik meer over de faculteitsmuren heen kunnen richten. Voor academische vorming is veel aandacht, vooral voor schrijfvaardigheid en het aanleren van het historisch métier in het archief. Research design en kwantitatieve methoden zouden sterker belicht kunnen worden; met name vaardigheden op het vlak van de *digital humanities* kunnen studenten op de arbeidsmarkt goed van pas komen. De praktische toepasbaarheid van historische onderzoeksvaardigheden komt vrij ruim aan bod. Wel zou gehoor gegeven kunnen worden aan de wens van studenten om zich al vroeger in de opleiding op het werkveld te oriënteren. Positief is dat de opleiding studenten een kleinschalige onderwijsleeromgeving biedt, met een persoonlijke benadering en studentactiverende onderwijsvormen, inclusief een toenemende inzet van *blended learning*. Toch lijkt onder een deel van de studenten een cultuur van vrijblijvendheid te bestaan. Het panel signaleert dat sommige studenten veel van hun docenten verwachten, maar zelf weinig commitment tonen waar het aankomt op actieve voorbereiding van en deelname in colleges. De opleiding zou dit kunnen doorbreken door studenten elkaar te laten aanspreken op hun gedrag en *peer assisted learning* in te zetten.

De drie specialisaties van de masteropleiding bieden studenten elk een eigen curriculum, bestaande uit exclusief op het profiel toegesneden onderwijs dat nauw aansluit bij het onderzoek

van betrokken docenten. Dit is wat het panel betreft een sterk punt. Positief is ook dat het onderwijs in alle drie de specialisaties beoogt om een academische oriëntatie te verbinden met praktische toepassingsmogelijkheden. De balans tussen beide aspecten kan verder worden afgestemd, rekening houdend met opmerkingen van studenten op dit punt. Zij vinden het vakinhoudelijke niveau niet altijd even uitdagend en menen dat het praktijkgerichte onderwijs niet persé een realistisch beeld geeft van het werkveld voor de pas afgestudeerde historicus. Het voortaan middenin de opleiding programmeren van de scriptie – zoals reeds ingevoerd in de specialisatie Politiek en Parlement – vindt het panel een interessante ontwikkeling. Dit biedt een mogelijke oplossing voor het lage rendement en geeft bovendien gelegenheid om het gecombineerd academische en praktijkgerichte perspectief verder uit te werken, door naast de wetenschappelijke scriptie ook een meer toegepast eindwerk te programmeren. Wel dringt het panel aan op het consequent doorcomponeren van deze opzet in de eindkwalificaties. Op dit moment heeft het panel enige zorg over de gevolgen van de herprogrammering voor het niveau van de scripties van de specialisatie Politiek en Parlement, zeker gezien de heterogene instroom in die specialisatie en het beperkte onderzoeksvaardigheden-onderwijs voorafgaand aan het scriptietraject. Het concludeert dat dit punt de aandacht heeft van het management en dat het aandeel van methodenonderwijs in periode 1 met ingang van volgend studiejaar wordt verruimd. Inhoud en niveau van door het panel bestudeerd cursusmateriaal zijn passend. Ook over de gepersonaliseerde onderwijsleeromgeving en de mix van toegepaste, veelal activerende, werkvormen is het panel positief.

Het panel is onder de indruk van de sterke teamgeest binnen de opleidingen en het voortdurende streven naar verdere verbetering. Het curriculum van de bacheloropleiding lijkt net wat meer 'af' dan dat van de masteropleiding, maar ook deze opleiding maakt over het geheel genomen een solide indruk. Het panel heeft er bovendien vertrouwen in dat resterende losse eindjes op het netvlies staan van het management en de benodigde aandacht krijgen. Voor beide opleidingen geldt dat de goed gekwalificeerde en gepassioneerde docenten een belangrijke kracht zijn.

Toetsing

Het panel stelt vast dat beide opleidingen het facultaire toetsbeleid hebben uitgewerkt in een adequaat systeem van toetsing. In de afgelopen periode zijn procedures gestroomlijnd en is er aandacht besteed aan de professionalisering van docenten op het vlak van toetsing en beoordeling. Dit heeft het besef van het belang van valide, betrouwbare en transparante toetsing binnen de opleidingen verder vergroot. De gehanteerde toetsvormen in de bacheloropleiding zijn voldoende divers en sluiten aan bij de leerdoelen en werkvormen. De kwaliteit van bestudeerde voorbeeldtoetsen is goed. Hetzelfde geldt in grote lijnen ook voor de masteropleiding, al zou hier in een aantal gevallen overwogen kunnen worden om tentamens te vervangen door papers of werkstukken.

De beoordelingsprocedure voor eindwerken zit in principe goed in elkaar en het panel kan zich vinden in de oordelen over de bestudeerde eindwerken. Mogelijkheden tot verdere perfectionering zitten met name in het beter documenteren van de totstandkoming van het eindoordeel, het nastreven van kalibratie over de leerstoelgroepen heen en het bewustmaken van beoordelaars van het risico op *implicit bias*.

De borging van de toetsing functioneert naar behoren. Gezamenlijk hebben de examencommissie en de Toets Advies Commissie goed grip op de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleidingen gerealiseerde niveau. Monitoringsactiviteiten leiden, naar het panel vaststelt, tot concrete aanbevelingen en verbeteringen.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is er op grond van bestudeerde eindwerken en een gesprek met recent afgestudeerde studenten van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van de eindwerken is in orde, en in het geval van de bacheloropleiding zelfs bovengemiddeld. Sterke punten in zowel de bachelor- als de mastereindwerken zijn de zorgvuldige inbedding in de

historiografie en het goed uitgevoerde speurwerk in de archieven. In het operationaliseren van hun onderzoeksvraag lijken studenten minder zelfverzekerd. Vooral voor de masteropleiding, en dan met name voor de specialisatie Politiek en Parlement, geldt dat dit aspect meer aandacht mag krijgen in het onderzoeksvaardighedenonderwijs. Afgestudeerden van de masteropleiding komen terecht in een zeer breed arbeidsveld. Alhoewel ze doorgaans even tijd nodig hebben om een baan op niveau te vinden in de gewenste sector, zijn ze tevreden over de mate waarin de opleiding hen heeft toegerust voor hun professionele werkzaamheden.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Geschiedenis

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

Masteropleiding Geschiedenis

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, prof. dr. I.B. (Inger) Leemans, en de secretaris, dr. F. (Floor) Meijer, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 28 september 2019

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

De bacheloropleiding Geschiedenis van de Radboud Universiteit (RU) heeft een breed en generalistisch profiel. Studenten verwerven er inzicht in de processen, gebeurtenissen, groepen en personen die bepalend zijn geweest voor de historische tijdperken vanaf de oudheid tot het heden. Ook komen ze in aanraking met de belangrijkste visies, debatten, benaderingen, theorieën en paradigma's uit de geschiedwetenschap. Vier subdisciplines, die worden gevoed vanuit het onderzoek van de Nijmeegse leerstoelgroepen, bieden elk een specifieke ingang tot het verleden. Dit zijn: (1) Cultuurgeschiedenis, (2) Economische, Sociale en Demografische Geschiedenis, (3) Oude en Middeleeuwse Geschiedenis en (4) Politieke Geschiedenis. De bewuste keuze van de RU voor een brede benadering vindt het panel passend voor een bacheloropleiding. De geografische focus ligt primair op Europa, maar toch komen postkoloniale/globale inzichten via de Europese geschiedenis meer dan voorheen aan bod, waarmee de opleiding gehoor geeft aan de roep om een meer inclusieve benadering van het verleden. Het panel waardeert bovendien dat de opleiding zich expliciet ten doel stelt om studenten inzicht te bieden in de relevantie en het functioneren van historische kennis en historisch besef in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

De Nijmeegse masteropleiding Geschiedenis is specialistischer van opzet dan de bacheloropleiding. Studenten kunnen kiezen uit drie specialisaties: (1) Eternal Rome, (2) Geschiedenis en Actualiteit en (3) Politiek en Parlement, elk met een volledig eigen programma. In de Engelstalige masterspecialisatie Eternal Rome (vanaf 2019/2020: Ancient and Medieval Mediterranean Worlds) verdiepen studenten zich in politiek en cultuur van het Romeinse keizerrijk, Byzantium, de vroege Islam en de westerse middeleeuwen en hun historische doorwerking tot het heden. De Nederlandstalige specialisatie Geschiedenis en Actualiteit is geënt op inzichten uit publieksgeschiedenis en erfgoed- en herinneringsstudies. Deze laat studenten zich bezinnen op de rol en verantwoordelijkheid van historici in interactie met de maatschappij en andere geschiedschrijvers en makers van geschiedenis. In de eveneens Nederlandstalige, multidisciplinaire specialisatie Politiek en Parlement, tenslotte, komen politieke geschiedenis, politicologie en staatsrecht samen, met als doel om studenten inzicht te geven in het historisch, juridisch en praktisch functioneren van politieke stelsels in hun maatschappelijke omgeving.

Het panel heeft sympathie voor de beredeneerde keuze om op masterniveau in te zoomen op een aantal specifieke thema's. De drie aangeboden specialisaties zijn goed afgebakend en sluiten aantoonbaar aan bij de onderzoeksexpertise van de staf. De sterke profilering is gezien de Nijmeegse context bovendien logisch, aangezien de stafcapaciteit niet toestaat om een uitgebreid aanbod van keuzeonderwijs in de lucht te houden. Hoewel niet uniek in Nederland, zijn de gekozen thema's ook aantrekkelijk voor studenten van buiten de Radboud Universiteit, al weten die Nijmegen in de praktijk nog niet goed te vinden. Op dit moment is de uitstroom van afgestudeerden van de Nijmeegse bacheloropleidingen naar masteropleidingen elders groter dan de instroom van buitenaf in de Nijmeegse masteropleiding. De opleiding is zich sterk bewust van deze problematiek, die op den duur een bedreiging zou kunnen vormen voor de gemaakte profielkeuzes. In de komende jaren wordt met een aantal maatregelen, waaronder de naamsverandering van de specialisatie Eternal Rome, ingezet op een verhoging van de instroom.

Beoogde leerresultaten

Voor de bacheloropleiding Geschiedenis zijn zeven beoogde leerresultaten (hierna: eindkwalificaties) geformuleerd. Deze betreffen kennis van en inzicht in het verleden, in de historiografie en in de situering van geschiedenis in de samenleving, als ook academische en onderzoeksvaardigheden. Elk van de zeven eindkwalificaties wordt in het programma uitgewerkt met behulp van een eigen leerlijn. Een overzicht van de eindkwalificaties is opgenomen in bijlage 1. Wat het panel betreft vormen de vrij generieke eindkwalificaties een adequate vertaling van het brede profiel van de opleiding. Het beoogde niveau past bij een academische bacheloropleiding. Een voornemen van de opleiding is om de eindkwalificaties volgens de systematiek van de Dublin-descriptoren (kennis en inzicht; toepassen van kennis en inzicht; oordeelsvorming; communicatie; leervaardigheden) te gaan rubriceren. Volgens het panel kan dit helpen om het niveau (ook in relatie tot de masteropleiding) nader te concretiseren en inzichtelijker te maken voor studenten. Door het realiseren van de eindkwalificaties kwalificeren studenten zich voor een (research) masteropleiding Geschiedenis of een verwante masteropleiding. Ook kunnen zij rechtstreeks uitstromen naar de arbeidsmarkt, al maken maar weinig studenten op dit moment gebruik van die mogelijkheid. Om te benadrukken dat de bacheloropleiding ook zelfstandig toegang geeft tot het werkveld, zou de opleiding kunnen overwegen om een eindkwalificatie toe te voegen die gericht is op voorbereiding op de arbeidsmarkt. Het panel constateert dat loopbaanoriëntatie in het bachelorcurriculum inmiddels een plek gekregen heeft, maar dat dit nog niet weerspiegeld wordt in een eindkwalificatie op dit vlak.

De eindkwalificaties van de masteropleiding Geschiedenis zijn geformuleerd op het niveau van de drie specialisaties. Elke specialisatie kent een eigen set van 7-8 eindkwalificaties, waarin zowel specialisatie-specifieke kennis als bredere vaardigheden aan bod komen, zie bijlage 1. Inhoud en niveau van de eindkwalificaties zijn passend voor een academische masteropleiding. Wel ziet het panel ruimte voor meer eenvormigheid. Tijdens de gesprekken kwam naar voren dat de specialisaties qua opzet en inhoud in de afgelopen periode steeds meer naar elkaar toegegroeid zijn, maar in de eindkwalificaties is dat nog niet sterk zichtbaar. De opleiding bezint zich daarom op een verdere stroomlijning van de inhoud en formulering, waarbij de eindkwalificaties – net als in de bacheloropleiding – gerubriceerd zullen worden aan de hand van de Dublin-descriptoren. Het panel ondersteunt dit streven. Het raadt bovendien aan om de link met het specifieke werkveld waarvoor studenten opgeleid worden te expliciteren in de eindkwalificaties van alle drie de specialisaties. Op dit moment kent alleen de specialisatie Politiek en Parlement een eindkwalificatie die gericht is op het leren maken van weloverwogen loopbaankeuzes (eindkwalificatie 6). Dit vindt het panel een vaardigheid die ook voor studenten van de beide andere specialisaties relevant is.

Aansluiting bij het beroepenveld

Een algemene constatering van het panel is dat de bachelor- en de masteropleiding duidelijk zowel academische als meer praktijkgerichte aspecten in zich verenigen. Dit past wat het panel betreft bij opleidingen die in de eerste plaats voor het niet-wetenschappelijke werkveld opleiden. Afgestudeerden worden geacht op academisch niveau te kunnen functioneren in een breed scala aan functies waarin kennis van het verleden en van historische onderzoeksmethodes een meerwaarde heeft. Wat het panel betreft zou het mooi zijn om de praktijkgerichte kant van de opleidingen te formaliseren, niet alleen door deze sterker te verankeren in de eindkwalificaties, maar ook door vertegenwoordigers van het werkveld (inclusief alumni) systematisch te betrekken bij het maken van keuzes rond de profilering en de daarvan afgeleide eindkwalificaties en programmaonderdelen.

Overwegingen

De eindkwalificaties van de opleidingen zijn wat betreft niveau en oriëntatie passend voor respectievelijk een wetenschappelijke bachelor- en masteropleiding, en volgen logisch uit de gemaakte profielkeuzes. De bacheloropleiding is een brede basisopleiding met generieke eindkwalificaties, de masteropleiding kiest voor drie afgebakende specialisaties, elk met eigen eindkwalificaties. Positief is dat beide opleidingen een academische oriëntatie combineren met een sterke praktijkgerichtheid. In de eindkwalificaties van beide opleidingen zou deze dualiteit evenwel

nog duidelijker naar voren kunnen komen. Wat het panel betreft kan zowel voor de bacheloropleiding als voor alle drie de masterspecialisaties een eindkwalificatie rond loopbaanoriëntatie worden opgenomen. Hiermee worden activiteiten die de opleidingen al ondernemen op dit vlak geformaliseerd. Het panel ziet bovendien toegevoegde waarde in het systematisch betrekken van vertegenwoordigers van het werkveld.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum bacheloropleiding

Met ingang van cohort 2018/2019 is het curriculum van de bacheloropleiding licht aangepast. De veranderingen hebben vooral betrekking op het derde jaar van de opleiding, waarin een nieuw facultair minorprogramma is geïntroduceerd. De huidige bacheloropleiding omvat 140 EC aan majoronderwijs en 40 EC aan minoronderwijs. In jaar 1 maken studenten kennis met de vier subdisciplines Oude en Middeleeuwse Geschiedenis, Cultuurgeschiedenis, Politieke Geschiedenis en Economische, Sociale en Demografische Geschiedenis. Kennisverwerving en de basisvaardigheden van de historicus staan in dit jaar centraal. In jaar 2 en 3 kiezen studenten uit een aanbod van verschillende themacolleges en verdiepingspakketten, aangeboden vanuit de vier leerstoelgroepen. De nadruk ligt nu op abstract denken (concepten, theorie, historiografie). Jaar 3 van de opleiding staat in het teken van interdisciplinariteit (via facultaire profileringsminoren) en het verrichten van gevorderd historisch onderzoek (bachelorwerkstuk). Zeven leerlijnen, verbonden met de zeven eindkwalificaties van de opleiding, geven richting aan het curriculum. Een schematisch overzicht van het programma is opgenomen in bijlage 2.

Na bestudering van de opzet van het curriculum en de inhoud van een aantal sleutelvakken concludeert het panel dat er sprake is van een kwalitatief hoogwaardig programma. Dankzij de leerlijnen wordt op een heldere manier naar het realiseren van de eindkwalificaties toegewerkt. Positief is bovendien dat docenten zich goed bewust zijn van de plek van hun eigen vak in de leerlijn en dat binnen het team nauwe afstemming plaatsvindt over het gehanteerde begrippenkader. Dit draagt in belangrijke mate bij aan de duidelijkheid en transparantie van het onderwijs. Tijdens de visitatie noemden studenten de overzichtelijke structuur van de opleiding, de goed op elkaar afgestemde inhoud van cursussen en de uniform opgebouwde studiehandleidingen als sterke punten. Ook zijn zij tevreden over de mogelijkheid om – binnen de aangeboden cursussen – onderwerpen te kiezen die aansluiten bij hun eigen interesse.

Het leren opzetten, uitvoeren en presenteren van historisch onderzoek vormt een van de zwaartepunten van de opleiding. Studenten oefenen stapsgewijs met de verschillende fasen van de academische onderzoekscyclus, met het bachelorwerkstuk in jaar 3 als sluitstuk. Dit betreft een individueel onderzoek naar een onderwerp naar keuze. Studenten doen relatief veel ervaring op met bronnenonderzoek. De opleiding stuurt studenten vanaf een vroeg stadium naar het archief en dit betaalt zich terug in het bachelorwerkstuk, waarin studenten op het gebied van bronnenkritiek een opvallend hoog niveau bereiken. Het onderzoeksvaardighedenonderwijs lijkt wat minder gericht op *research design*, het operationaliseren van de vraagstelling met behulp van methodologie en theorie. Met name kwantitatieve onderzoeksvaardigheden zijn gaandeweg wat op de achtergrond geraakt. Het panel stelt vast dat de opleiding deze lacune ook zelf heeft signaleerd. Met ingang van volgend studiejaar zal er in het methoden- en techniekenonderwijs weer meer aandacht uitgaan naar statistiek. *Digital humanities* komen aan bod in een facultaire minor, maar de wens bestaat om digitale technieken meer stelselmatig in te brengen in de

reguliere cursussen. Voor schriftelijke opdrachten maken studenten al regelmatig gebruik van de online dienst Delpher, maar van het gebruik van digitale onderzoekstechnieken op een gevorderd niveau lijkt nog geen sprake. Positief is dat de link tussen onderwijs en onderzoek in het curriculum sterk wordt aangezet. Docenten krijgen in verschillende cursussen gelegenheid om hun eigen onderzoek in de etalage te zetten en studenten mee te nemen in de dagelijkse werkzaamheden van de onderzoeker. Dit ervaren zowel docenten als studenten als een aantrekkelijk aspect van het curriculum.

De opleiding beseft dat studenten worden opgeleid voor een veelal niet-academische arbeidsmarkt en biedt binnen het programma ruimte aan loopbaanoriëntatie. Over de meest geëigende plaats voor de voorbereiding op het werkveld binnen het curriculum bestaat nog discussie. Op dit moment speelt met name het (herziene) minoronderwijs in jaar 3 een belangrijke rol. Dit omvat (facultatieve) stagemogelijkheden en zogenaamde denktanks, waarin studenten onderzoek verrichten in opdracht van maatschappelijke partners. Studenten vertelden het panel dat zij graag al eerder in het curriculum aandacht zouden willen zien voor loopbaanoriëntatie, zodat zij de inzichten kunnen meenemen in hun keuze voor een profileringsminor en voor het al dan niet volgen van een stage. Dat lijkt het panel een te overwegen optie. Verder geeft het panel de opleiding mee dat studenten graag beter voorbereid willen worden op het geven van presentaties, een vaardigheid die ook in de latere werkkring van pas kan komen.

Door het curriculum heen wordt aandacht besteed aan het leren situeren van het eigen vakgebied ten opzichte van verwante disciplines. Verschillende curriculumonderdelen staan expliciet in het teken van het introduceren van concepten en theorieën uit verwante disciplines (zoals genderstudies, religiestudies, politicologie, antropologie) en ook de meer disciplinair ingerichte cursussen nemen volgens docenten titels uit niet-strikt historische kring op de leeslijst op. Bijzondere vermelding verdienen de derdejaars profileringsminoren, die in het aangepaste curriculum in de plaats komen van het eerdere faculteitsbrede *Core Curriculum*. Terwijl het voor alle geesteswetenschappenstudenten verplichte *Core Curriculum* onderwijs met een filosofische insteek op de voorgrond plaatste, staan de nieuwe profileringsminoren in het teken van samenwerking met andere disciplines. Een verbeterpunt is dat interdisciplinaire samenwerking nu met name binnen de faculteit gezocht wordt, terwijl studenten aangeven dat zij ook graag over faculteitsmuren heen willen kijken. Het panel constateert dat dit punt de aandacht van het opleidingsmanagement en het faculteitsbestuur heeft. De wil om interfacultaire dwarsverbanden te creëren bestaat, zeker ook omdat het College van Bestuur extra middelen voor interfacultaire tracks beschikbaar stelt. Desalniettemin blijken organisatorische (bijvoorbeeld: rooster-technische) barrières in de praktijk vaak lastig te slechten.

De studeerbaarheid van het curriculum was in de gesprekken met studenten en docenten een vrij prominent thema. Studenten hebben de overgang van jaar 1 naar jaar 2 in de afgelopen jaren als groot ervaren en aangedrongen op het meer gradueel toewerken naar het hogere niveau en de grotere hoeveelheid studiestof van jaar 2. In reactie hierop is een struikelvak in de eerste periode van jaar 2 (*Europa historisch beschouwd*) opgeknipt in twee delen van elk 5 EC en is een deel van het vaardighedenonderwijs overgeheveld naar het eerste jaar. Waar schrijfvaardigheid tot voor kort nog niet systematisch getraind werd in jaar 1, oefenen studenten nu al direct vanaf de start van de opleiding meer met het schrijven van onderzoekspapers. Hoewel deze maatregelen zich nog in de praktijk moeten bewijzen, geeft het vertrouwen dat problemen met de studeerbaarheidesignaleerd en aangepakt worden. Het panel was bovendien blij om te vernemen dat de opleiding deels is afgestapt van het eerder vrij strikt gehanteerde volgtijdelijkheidsprincipe, dat bepaalde in welke volgorde vakken gevolgd moesten worden. Volgens het panel werken volgtijdelijkheidsregels niet per se rendementsverhogend; het tegendeel kan juist het geval zijn. Sinds kort geldt binnen de bacheloropleiding alleen nog voor het bachelorwerkstuk een volgtijdelijkheidsprincipe: studenten kunnen pas met hun onderzoek beginnen wanneer zij de daarop voorbereidende vakken met succes hebben afgerond. Over het algemeen zijn studenten tevreden over het niveau van de opleiding. Slechts een kleine minderheid van hen rondt de opleiding binnen de daarvoor staande tijd af, maar toch is het volgens studenten wel mogelijk om nominaal te studeren – zij het dat

facultatieve stages en buitenlandverblijven in de regel tot enige uitloop leiden. De begeleiding en informatievoorziening door docenten en studieadviseur ervaren studenten als goed. Studenten die struikelen, weten zich mede door de geboden ondersteuning meestal weer te herpakken.

Curriculum masteropleiding

In de opzet van het curriculum zijn de drie masterspecialisaties Eternal Rome, Geschiedenis en Actualiteit en Politiek en Parlement in de afgelopen periode dichter naar elkaar toegegroeid. Elke specialisatie start met een cursus (5-10 EC) waarin de belangrijkste theoretische en historiografische inzichten die ten grondslag liggen aan de specialisatie centraal staan. Parallel aan dit college zijn een of twee onderzoekscolleges (5-10 EC) geprogrammeerd waarin studenten de onderzoekscyclus doorlopen en zo voortbouwen op de reeds in de bacheloropleiding verworven onderzoeksvaardigheden. De thema's van deze colleges wisselen jaarlijks en sluiten aan bij het onderzoek van de betrokken docenten en leerstoelgroepen. Het eindwerk van de opleiding is in alle drie de specialisaties een masterscriptie (20 EC). De overige beschikbare EC's worden per specialisatie verschillend ingevuld. Een schematisch overzicht van de curricula van de specialisaties is opgenomen in bijlage 2.

Over opzet, inhoud en niveau van de masteropleiding is het panel in basis tevreden. De drie specialisaties verschillen sterk in insteek en gebruikte bronnen, maar er is desalniettemin een gevoel van gezamenlijkheid en overleg. De keuze voor drie zeer specifieke specialisatiethema's brengt in inhoudelijke zin beperkingen met zich mee, maar toch worden alle Nijmeegse leerstoelgroepen waar mogelijk betrokken bij de opleiding. Een globale indruk van het panel is wel dat de masteropleiding een minder geoliede machine is dan de bacheloropleiding. Het panel ziet mogelijkheden om de tracks inhoudelijk te consolideren en verder te laten groeien. Een aantal specifieke suggesties daarvoor komt hieronder aan bod.

Het panel waardeert zeer dat alle drie de specialisaties – in lijn met de eindkwalificaties – in het onderwijs streven naar het combineren van een academische oriëntatie met praktijkgerichtheid. Wel bleek uit gesprekken met studenten en docenten dat de balans tussen vakinhoudelijke verdieping en praktische toepassing in alle drie de specialisaties verdere afstemming behoeft. Van de drie specialisaties is Eternal Rome het meest onderzoeksggericht, met de minste aandacht voor het opdoen van praktijkervaring. Geschiedenis en Actualiteit en Politiek en Parlement overbruggen volgens studenten sterker de scheiding tussen universiteit en werkvloer. Daarbij constateren zij wel dat in het onderwijs ingezette vertegenwoordigers van het werkveld vaak dicht tegen de academische wereld aanzitten of al een zodanig lange staat van dienst hebben dat zij voor studenten geen realistisch rolmodel zijn. Specifieke programmaonderdelen die bedoeld zijn om studenten inzicht te geven in het werkveld zijn bijvoorbeeld de *Projectcolleges* van Geschiedenis en Actualiteit. Daarin voeren studenten in kleine teams (veelal toepassingsgericht of beleidsmatig) onderzoek uit in opdracht van maatschappelijke partners. Politiek en Parlement programmeert als enige een verplichte stage (10 EC). In de andere twee specialisaties zijn er wel stagemogelijkheden, maar moeten studenten zelf het voortouw nemen – en daarbij de nodige organisatorische hordes passeren. Studenten van de meer praktijkgerichte specialisaties waarschuwen dat praktische toepassing niet ten koste moet gaan van inhoudelijke diepgang. Zo zijn niet alle studenten van Politiek en Parlement voorstander van een verplichte stage omdat er daardoor minder tijd overblijft voor vakinhoudelijke colleges. De conceptuele en theoretische diepgang van zowel Geschiedenis en Actualiteit en Politiek en Parlement zou wat studenten betreft kunnen worden verhoogd.

Hoewel het panel niet twijfelt aan het binnen de specialisaties bereikte niveau, herkent het de observaties van studenten in de bestudeerde eindwerken. Die illustreren dat de mate waarin onderzoeksvaardigheden in de masteropleiding verder worden uitgediept van specialisatie tot specialisatie verschilt. In algemene zin raadt het panel de opleiding aan om in de onderzoekscolleges meer aandacht te besteden aan theoretische, conceptuele en methodologische kaders; een punt waarop een aantal van de bestudeerde scripties minder goed scoort.

Een verwant aandachtspunt waarover tijdens de visitatie uitgebreid is gesproken, is de plaats en rol van de scriptie binnen het curriculum. In reactie op een als te laag ervaren studierendement, heeft de specialisatie Politiek en Parlement er recent voor gekozen om de scriptie naar voren te schuiven. Studenten werken in blok 2 en 3 aan de scriptie, waarna zij in blok 4 stagelopen en een laatste vak volgen. De ervaringen met deze nieuwe opzet zijn positief, waardoor het nieuwe format binnenkort ook uitgerold wordt naar de andere twee specialisaties. Volgens docenten kunnen studenten middenin het jaar met meer rust en concentratie aan de scriptie werken omdat zij minder worden afgeleid door praktische stagewerkzaamheden. Bovendien creëert het nieuwe format de mogelijkheid voor studenten om aan het einde van de opleiding langer op de stageplaats te blijven en eventueel direct door te stromen naar betaald werk.

Het panel staat sympathiek tegenover deze nieuwe opzet, maar signaleert dat de consequenties van het naar voren halen van de scriptie nog niet volledig uitgedacht zijn. De opleiding zal moeten heroverwegen welke eindkwalificaties afgedekt worden door welke programmaonderdelen: de huidige opzet om (nagenoeg) alle eindkwalificaties op eindniveau in de scriptie te toetsen lijkt in deze nieuwe opzet niet houdbaar. De vraag dringt zich op of de scriptie na de herprogrammering nog wel beschouwd kan worden als enig eindwerk van de opleiding. In het geval van Politiek en Parlement ligt voor de hand om ook het stageverslag dat studenten aan het einde van blok 4 schrijven als eindwerk aan te merken. Bovendien zal de opbouw van het programma moeten garanderen dat studenten al vroeg(er) toegerust worden voor het schrijven van de scriptie. De recente beslissing binnen de specialisatie Politiek en Parlement om het onderzoekscollege in blok 1 uit te breiden van 5 EC naar 10 EC is in die zin een welkome stap, zeker gezien de heterogene studentenpopulatie van deze specialisatie, die ook instroom vanuit bacheloropleidingen Rechten en Politicologie kent. Tot slot denkt het panel dat deze specialisatie ook zou kunnen overwegen om een sterkere synergie tussen scriptie en stage te bewerkstelligen, door studenten uit te nodigen om de bereikte inzichten uit de scriptie mee te nemen in de stage en daarop in het stageverslag te reflecteren. Al met al concludeert het panel dat de Nijmeegse masteropleiding door het verder fijn slijpen van de nieuwe programmaopzet een interessant nieuw model kan neerzetten.

Tijdens de visitatie is ook gesproken over de mate waarin het curriculum inzet op een multi/interdisciplinaire werkwijze. Het panel constateert dat dit in de specialisaties Eternal Rome en Geschiedenis en Actualiteit op dit moment geen doel op zich is, al komen perspectieven uit andere disciplines (bijvoorbeeld: de klassieke talen, erfgoedstudies) in bepaalde vakken wel aan bod. Ook krijgen studenten naar eigen zeggen ruimte om in hun eigen papers, essays en in hun scriptie interdisciplinair te werken. In de specialisatie Politiek en Parlement is multi/interdisciplinariteit wel expliciet onderdeel van de eindkwalificaties en van het instroombeleid. Over het vak *Interdisciplinaire benaderingen van politiek* zijn studenten enthousiast, omdat het hen uitdaagt zich buiten de eigen *comfort zone* te bewegen. Ook in andere vakken zou dit volgens studenten meer mogen gebeuren. Dat het historische perspectief uiteindelijk dominant is, vinden studenten overigens terecht; de specialisatie is immers ondergebracht bij een geschiedenisopleiding. Op den duur wil de masteropleiding – gefaciliteerd door een nieuw facultair organisatiemodel dat meer dwarsverbanden tussen opleidingen voorstaat – ook voor studenten van de specialisaties Eternal Rome en Geschiedenis en Actualiteit interdisciplinaire mogelijkheden creëren. Meer facultaire samenwerking vindt het panel een goed streven, al vraagt het ook aandacht voor interfacultaire uitwisseling.

Net als voor de bacheloropleiding geldt dat een minderheid van de studenten nominaal afstudeert. Voor zover het panel heeft kunnen vaststellen, houdt dit niet per se verband met de studeerbaarheid van de opleiding. Studenten vertelden het panel dat het mogelijk is om de opleiding in een jaar af te ronden. Wel kan het panel zich voorstellen dat uiteenlopende curriculumcomponenten als scriptie, stage en buitenlandsverblijf binnen een eenjarige opleiding gemakkelijk met elkaar in concurrentie komen. Tijdens de gesprekken met het management en de docenten is ook de optie besproken om de opleiding om te vormen tot tweejarige duale master, waarin meer ruimte is voor zowel scriptie als stage.

Leeromgeving

De Nijmeegse bachelor- en de masteropleiding zijn middelgrote opleidingen binnen de Faculteit der Letteren, maar relatief klein in vergelijking tot andere geschiedenisopleidingen elders in het land. De bacheloropleiding telt ruim honderd eerstejaarsstudenten; in de masteropleiding ligt de instroom gemiddeld rond de vijftig studenten. Studenten noemden deze kleinschaligheid in de gesprekken met het panel als belangrijke reden om voor de opleidingen te kiezen. De opleidingen kenmerken zich wat hen betreft door laagdrempelige contacten, persoonlijke omgangsvormen en een goede sfeer.

Beide opleidingen zetten in op studentactiverend onderwijs. Naast grootschaliger onderwijsvormen worden in vrijwel alle cursussen ook interactieve werkgroepen geprogrammeerd, waar ruimte is voor onderlinge uitwisseling van inzichten en discussie over de studiestof. Daarbij streven de opleidingen ernaar om studenten steeds meer verantwoordelijk te maken voor het eigen leerproces. In de bacheloropleiding worden werkcolleges vaak ingevuld met het samenwerken in kleine groepen en discussie onder leiding van de docent. In het masteronderwijs zijn studenten met name zelf aan zet en treedt de docent vooral op als coach. Uit de gesprekken bleek dat de bacheloropleiding nog wat zoekend is naar manieren om de zelfredzaamheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van studenten optimaal te stimuleren. Studenten en docenten signaleren dat lang niet alle studenten zich goed voorbereiden op de werkcolleges en dat de aanwezigheid van studenten die de stof niet bestudeerd hebben hinderlijk is voor actief deelnemende studenten. Wat het panel betreft mogen docenten nog een stap verder gaan in het responsabiliseren van studenten. Belangrijk is om in de colleges een cultuur te creëren waarin studenten elkaar aanspreken op onwenselijk gedrag. Een beproefd middel is bovendien om ouderejaarsstudenten in te zetten bij de begeleiding van jongerejaars (*peer assisted learning*). Verder denkt het panel dat het discussieniveau in de werkgroepen zou kunnen worden verhoogd. Dit heeft als resultaat dat onvoorbereide studenten niet meer kunnen meekomen, terwijl actieve studenten voor hun inzet worden beloond.

Een goede ontwikkeling is dat de opleidingen ter ondersteuning van het studentactiverende onderwijs experimenteren met het gebruik van *blended learning*. Zo wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van zelf ontwikkelde kennisclips, waarin een docent een bepaald concept of een stukje theorie uitlegt. Momenteel wordt gewerkt aan de integratie van digitale hulpmiddelen in de leeromgeving. De bacheloropleiding is bijvoorbeeld bezig met het ontwikkelen van een digitale leeromgeving voor onderwijs in academische vaardigheden, waarin het leermateriaal niet op cursus- maar op curriculumniveau geordend is. Studenten kunnen hiermee door de hele opleiding zelf aan de slag, met als voordeel dat contacturen kunnen worden gebruikt voor samenwerking, discussie en het verwerven van metacognitieve vaardigheden. Deze ontwikkeling draagt wat het panel betreft bij aan het realiseren van kwalitatief hoogwaardig contactonderwijs en het verstandig inzetten van de beschikbare docentcapaciteit.

Het panel is tevreden over de ondersteuning en begeleiding die studenten van beide opleidingen krijgen. Het karakter daarvan evolueert mee met de fase van de opleiding waarin studenten zich bevinden, van persoonlijke mentoring in het eerste bachelorjaar tot coaching op maat in de masteropleiding. Ook de scriptiebegeleiding lijkt goed geregeld, al vinden bachelorstudenten het jammer dat zij niet altijd terecht kunnen bij de begeleider van hun keuze.

Taal, internationalisering en diversiteit

Het onderwijs in de Nijmeegse bachelor- en masteropleiding wordt op dit moment grotendeels in het Nederlands aangeboden. Wel kent de Nijmeegse masteropleiding de Engelstalige specialisatie Eternal Rome (vanaf 2019/2020: Ancient and Medieval Mediterranean Worlds). Het panel stelt vast dat Engelstaligheid hier een logische keuze is. Deze wordt ingegeven door de grensoverstijgende thematiek die studenten bestuderen en door de internationale samenstelling van de leerstoelgroep Oude en Middeleeuwse Geschiedenis. Deze leerstoelgroep heeft expertise over en een netwerk in het gehele Middellandse Zeegebied. Via gastcolleges, excursies, buitenlandverblijven enzovoort bereidt de specialisatie studenten voor op een eventuele internationale carrière aan deze of gene

zijde van het Middellandse Zeegebied. Docenten die in het Engels college geven beschikken allemaal over een Certificate of Proficiency in English, niveau C2, of een certificaat dat hiermee vergelijkbaar is. Zij beheersen het Engels daarmee wat het panel betreft in voldoende mate.

Op het vlak van verdere internationalisering staat een ontwikkeling op stapel. In 2019-2020 start een nieuwe Engelstalige variant van de bacheloropleiding, Comparative European History, waarmee men ook internationale studenten wil trekken. De keuze voor het Engels als opleidingstaal vloeit ook hier logisch voort uit de beoogde inhoud, namelijk de bestudering van de Europese geschiedenis in vergelijkend perspectief, gericht op de voorbereiding van studenten op een internationale loopbaan. Positief is verder dat het initiatief voor het programma bottom-up tot stand is gekomen (niet afgedwongen door economiseringsmaatregelen van de faculteit), en dat voor de bestaande vanuit de faculteit extra formatie beschikbaar wordt gesteld. Om doorstroom vanuit de nieuwe Engelstalige opleidingsvariant te faciliteren, bezint de faculteit zich inmiddels ook op nieuwe Engelstalige masterspecialisaties, ter aanvulling op de bestaande Engelstalige specialisatie Eternal Rome en de nauw aan de masteropleiding Geschiedenis verwante specialisatie Tourism and Culture van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen.

Hoewel het panel positief staat tegenover de ambitieuze plannen voor uitbreiding van het Engelstalig opleidingsaanbod, signaleert het dat het realiseren daarvan gepaard zal moeten gaan met een verdere professionaliseringsslag op het gebied van internationalisering. In de huidige situatie valt bijvoorbeeld op dat formulieren van de Engelstalige masterspecialisatie nog niet altijd in het Engels worden ingevuld, dat studenten die een buitenlandverblijf in het programma willen opnemen op organisatorische barrières en studievertraging stuiten, dat onderwijs in academische schrijfvaardigheid in het Engels ontbreekt, en dat inzichten rond international classroom teaching nog niet volledig lijken te zijn geïnternaliseerd. Geruststellend is evenwel dat de opleidingen zich in belangrijke mate bewust lijken te zijn van de resterende uitdagingen op het vlak van internationalisering en deze niet onderschatten.

Ook op het gebied van de bevordering van diversiteit zien de opleidingen zich voor uitdagingen geplaatst. Studenten worden weliswaar opgeleid om te leren omgaan met contrasterende discoursen en praktijken van in- en uitsluiting, diversiteit en multiperspectiviteit, maar in de onderwijspraktijk zelf worden ze hieraan door de eenzijdig samengestelde docenten- en studentpopulaties nog maar beperkt blootgesteld. Verruiming van de diversiteit zoeken de opleidingen (in het verlengde van universitair diversiteitsbeleid) met name in het bijstellen van de wervingsactiviteiten, organisatiecultuur en curriculuminhoud. Dat dit thema de aandacht heeft van de opleidingen, vindt het panel positief. Wel pleit het voor een ruime opvatting van het begrip diversiteit. Niet alleen man/vrouw-verhoudingen (op dit moment: 60/40 onder bachelorstudenten, 75/25 onder masterstudenten) en de vertegenwoordiging van verschillende culturele en etnische achtergronden verdienen aandacht; ook sociaaleconomische verschillen, functiebeperkingen en persoonlijke diversiteit (introverte versus extraverte karakters) kunnen zeer bepalend zijn voor de ervaringen en het uiteindelijke studiesucces van studenten. Het panel moedigt de opleidingen aan om ook deze aspecten nader onder de loep te nemen. Ten aanzien van de curricula viel het panel op dat deze eurocentrisch zijn ingevuld. Voor global history is op dit moment geen zelfstandige plaats ingeruimd. Wel proberen de opleidingen steeds meer om niet-westerse perspectieven die raken aan de Europese geschiedenis een plaats te geven. Het panel constateert dat studenten dit herkennen en waarderen.

Docenten

Het panel ontmoette in Nijmegen een hecht team van intrinsiek gemotiveerde docenten dat op een dynamische manier toewerkt naar steeds betere opleidingen. Men zet daarbij in op stroomlijning en uniformering, maar probeert tegelijkertijd te waken voor het creëren van een te strak keurslijf, dat ten koste zou kunnen gaan van creativiteit en serendipiteit. Dit vindt het panel een zinnige benadering. Door regelmatig overleg en *team teaching* hebben docenten goed zicht op het curriculum als geheel, wat bijdraagt aan de coherentie van de opleidingen. Opvallend is bovendien de sterke betrokkenheid van de leerstoelhouders bij het onderwijs. De werkdruk bij de opleidingen

is – net als elders – hoog, maar dat wordt deels opgevangen door de collegialiteit en onderlinge solidariteit binnen het team. Waar nodig nemen docenten taken van elkaar over. Een positief signaal is bovendien dat het faculteitsbestuur oog heeft voor een goede verdeling van onderwijs- en onderzoekstijd en recent besloten heeft om universitair docenten in vaste dienst extra onderzoekstijd toe te kennen.

Zowel inhoudelijk als didactisch zijn de docenten goed toegerust op hun onderwijstaken. Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt voor ongeveer 90% verzorgd door gepromoveerde (universitair) docenten en voor 10% door promovendi. Het masteronderwijs wordt vrijwel uitsluitend gegeven door gepromoveerde docenten. Leden van de vaste staf zijn in het bezit van een basiskwalificatie onderwijs (BKO) en docenten die onderwijs in het Engels verzorgen, beschikken nagenoeg allemaal over een Certificate of Proficiency in English (C2 niveau). Daarnaast worden op facultair niveau professionaliseringsactiviteiten aangeboden, zoals workshops over het gebruik van rubrics, de digitale leeromgeving, het digitaal portfolio en blended learning.

Studenten van beide opleidingen zijn tevreden over de docentkwaliteit. Zij waarderen met name dat docenten studenten persoonlijk kennen, oprechte interesse tonen in hun welzijn en hen aanmoedigen om inhoudelijke vragen stellen. Studenten hebben bovendien respect voor de brede inhoudelijke expertise van docenten en de passie voor het vakgebied die zij uitstralen.

Overwegingen

Voor beide opleidingen is het panel ervan overtuigd dat het programma, de leeromgeving en het docententeam het voor instromende studenten mogelijk maken om de beoogde leerresultaten te realiseren.

Het curriculum van de bacheloropleiding vormt een accurate afspiegeling van het brede opleidingsprofiel. De zeven doorlopende leerlijnen zorgen voor een heldere vertaling van de eindkwalificaties naar de curriculumonderdelen en een mooie opbouw in het programma. De inhoud en het niveau van het onderwijs zijn passend. Studenten bestuderen een ruime historische periode, van de oudheid tot heden, en leren het eigen vakgebied te plaatsen in de context van de samenleving en arbeidsmarkt. Inzichten uit andere disciplines worden, waar relevant, in het onderwijs betrokken, al zou de opleiding daarbij de blik meer over de faculteitsmuren heen kunnen richten. Voor academische vorming is veel aandacht, vooral voor schrijfvaardigheid en het aanleren van het historisch métier in het archief. Research design en kwantitatieve methoden zouden sterker belicht kunnen worden; met name vaardigheden op het vlak van de *digital humanities* kunnen studenten op de arbeidsmarkt goed van pas komen. De praktische toepasbaarheid van historische onderzoeksvaardigheden komt vrij ruim aan bod. Wel zou gehoor gegeven kunnen worden aan de wens van studenten om zich al vroeger in de opleiding op het werkveld te oriënteren. Positief is dat de opleiding studenten een kleinschalige onderwijsleeromgeving biedt, met een persoonlijke benadering en studentactiverende onderwijsvormen, inclusief een toenemende inzet van *blended learning*. Toch lijkt onder een deel van de studenten een cultuur van vrijblijvendheid te bestaan. Het panel signaleert dat sommige studenten veel van hun docenten verwachten, maar zelf weinig commitment tonen waar het aankomt op actieve voorbereiding van en deelname in colleges. De opleiding zou dit kunnen doorbreken door studenten elkaar te laten aanspreken op hun gedrag en *peer assisted learning* in te zetten.

De drie specialisaties van de masteropleiding bieden studenten elk een eigen curriculum, bestaande uit exclusief op het profiel toegesneden onderwijs dat nauw aansluit bij het onderzoek van betrokken docenten. Dit is wat het panel betreft een sterk punt. Positief is ook dat het onderwijs in alle drie de specialisaties beoogt om een academische oriëntatie te verbinden met praktische toepassingsmogelijkheden. De balans tussen beide aspecten kan verder worden afgestemd, rekening houdend met opmerkingen van studenten op dit punt. Zij vinden het vakinhoudelijke niveau niet altijd even uitdagend en menen dat het praktijkgerichte onderwijs niet persé een realistisch beeld geeft van het werkveld voor de pas afgestudeerde historicus. Het voortaan middenin de opleiding programmeren van de scriptie – zoals reeds ingevoerd in de

specialisatie Politiek en Parlement – vindt het panel een interessante ontwikkeling. Dit biedt een mogelijke oplossing voor het lage rendement en geeft bovendien gelegenheid om het gecombineerd academische en praktijkgerichte perspectief verder uit te werken, door naast de wetenschappelijke scriptie ook een meer toegepast eindwerk te programmeren. Wel dringt het panel aan op het consequent doorcomponeren van deze opzet in de eindkwalificaties. Op dit moment heeft het panel enige zorg over de gevolgen van de herprogrammering voor het niveau van de scripties van de specialisatie Politiek en Parlement, zeker gezien de heterogene instroom in die specialisatie en het beperkte onderzoeksvaardigheden-onderwijs voorafgaand aan het scriptietraject. Het concludeert dat dit punt de aandacht heeft van het management en dat het aandeel van methodenonderwijs in periode 1 met ingang van volgend studiejaar wordt verruimd. Inhoud en niveau van door het panel bestudeerd cursusmateriaal zijn passend. Ook over de gepersonaliseerde onderwijsleeromgeving en de mix van toegepaste, veelal activerende, werkvormen is het panel positief.

Het panel is onder de indruk van de sterke teamgeest binnen de opleidingen en het voortdurende streven naar verdere verbetering. Het curriculum van de bacheloropleiding lijkt net wat meer 'af' dan dat van de masteropleiding, maar ook deze opleiding maakt over het geheel genomen een solide indruk. Het panel heeft er bovendien vertrouwen in dat resterende losse eindjes op het netvlies staan van het management en de benodigde aandacht krijgen. Voor beide opleidingen geldt dat de goed gekwalificeerde en gepassioneerde docenten een belangrijke kracht zijn.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing en beoordeling

De toetsing in de bachelor- en masteropleiding volgt het toetsbeleid van de Faculteit der Letteren (2017). Dit facultaire kader dringt aan op het belang van een nauwe afstemming tussen leerdoelen en toetsvormen en het gebruik van een variëteit aan toetsvormen, zowel op curriculumniveau als binnen cursussen. Beide opleidingen hebben een toetsprogramma opgesteld dat per vak aangeeft welke eindkwalificaties getoetst worden, en met welke toetsvorm(en).

Het toetsprogramma van de bacheloropleiding laat een mooie variatie van toetsvormen zien. Gangbare vormen zijn schriftelijke tentamens, (korte) papers en (langere) werkstukken, mondelinge tentamens, digitale toetsen, een portfolio (bestaande uit opdrachten en/of reflecties) en presentaties. De meeste toetsen zijn individueel, maar om samenwerkingsvaardigheden te toetsen worden ook groepspresentaties ingezet. Naast summatieve toetsen komen ook formatieve toetsen voor, waarop studenten feedback ontvangen van medestudenten of van de docent. Over het geheel genomen zit er een goede lijn in de toetsing: waar in het eerste jaar vooral kennis, inzicht en toepassing getoetst worden, verschuift de nadruk in de latere leerjaren naar toetsing van de hogere cognitieniveaus (analyseren, evalueren, synthetiseren). Gaandeweg wordt minder gebruik gemaakt van kennistentamens en meer van schriftelijke opdrachten en werkstukken. Daarbij noteert het panel wel dat het aantal (summatieve) schrijfoopdrachten in het eerste jaar tot voor kort beperkt bleef tot één werkstuk. Mede daardoor ervoeren studenten de overgang naar het tweede jaar, waarin werkstukken een veelvoorkomende toetsvorm zijn, als zwaar. Inmiddels is het aantal schriftelijke opdrachten in het eerste jaar uitgebreid. Een punt van aandacht dat docenten en examencommissie signaleren, is dat binnen de opleiding de neiging bestaat om (te)veel te toetsen, wat bijdraagt aan de door docenten en studenten ervaren werkdruk. Het opsplitsen van vakken in het eerste semester van jaar 2 heeft in de praktijk geleid tot een (nog) hogere toetsdruk. De kosten en baten van dit intensieve toetsregime zullen dus zorgvuldig tegen elkaar

afgewogen moeten worden, vanuit de insteek dat toetsing efficiënt en zinvol dient te zijn. Ten aanzien van bestudeerde voorbeeldtentamens concludeert het panel dat deze verschillende relevante vragensoorten bevatten en een passend niveau laten zien.

De nadruk in de toetsing binnen de masteropleiding ligt volgens het zelfevaluatie-rapport op metacognitieve vaardigheden. Toegepaste toetsvormen zijn (takehome) tentamens, schriftelijke opdrachten (papers, stagelogboek- en verslag, werkstuk), (groeps)presentaties en portfolio's (bestaande uit opdrachten die studenten tijdens de cursusweken maken). Over het geheel genomen vindt het panel dat passende toetsvormen worden gekozen, al ziet het wel verbetermogelijkheden. Studenten noemden het inzetten van (kennis)tentamens in een aantal vakken van de specialisaties Geschiedenis en Actualiteit (*Concepten en Debatten*) en Politiek en Parlement (*Staatsrecht; Repertoires van representatie; Interdisciplinaire benaderingen van politiek*) een gemiste kans; papers of andere schriftelijke opdrachten zouden hier meer mogelijkheden tot diepgang bieden. Anderzijds zijn de studenten van de specialisatie Eternal Rome juist erg tevreden over het niveau van de toetsing, ook over dat van (take-home) tentamens. In een gesprek met het panel herkende de examencommissie de kritiek van studenten van Geschiedenis en Actualiteit en Politiek en Parlement. Volgens de examencommissie houden bepaalde mastervakken nog vast aan een vrij klassiek patroon van schriftelijke tentamens en/of papers. Het doorbreken daarvan staat op de agenda van de examencommissie. Voor een aantal van de bovengenoemde vakken is de toetsing recent al aangepast. De toetsen van bestudeerde voorbeeldvakken vindt het panel van een adequaat niveau.

Beide opleidingen hebben bij het opstellen, afnemen en beoordelen van toetsen voldoende oog voor validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. De facultaire Handleiding Toetsing beschrijft de verschillende fasen van het toetsproces en geeft richtlijnen voor examinatoren. Het panel waardeert dat de toetsing in de afgelopen jaren gestroomlijnd is. Voor schriftelijke tentamens worden nu telkens antwoordmodellen opgesteld en werkstukken/papers in de bacheloropleiding worden stevast beoordeeld aan de hand van een gestandaardiseerde rubric, die ook vrije velden voor kwalitatieve feedback bevat. Docenten vertelden dat zij het werken met de rubric als prettig ervaren. In principe vindt ook het panel dit een mooi beoordelingsinstrument, dat zich er bovendien goed voor leent om verwachtingen aan studenten te communiceren. Wel adviseert het om een extra beoordelingscategorie tussen de oordelen 'goed' en 'uitstekend' op te nemen. Het ontbreken van de categorie 'zeer goed' in de rubric zou als gevolg kunnen hebben dat het voor studenten moeilijk is om hoger te scoren dan 'goed', aangezien het oordeel 'uitstekend' in de praktijk zelden gegeven wordt. Uit de gesprekken bleek dat bachelor- en masterstudenten tevreden zijn over de transparantie van de toetsing en beoordeling. Zij weten in de regel wat er van hen verwacht wordt en de beoordeling van toetsen is inzichtelijk. Ook over de hoeveelheid en het niveau van individuele feedback zijn studenten positief.

Kwaliteitsborging

De Faculteit der Letteren kiest voor een centrale aansturing van de kwaliteitsborging van toetsing. Sinds 2015 kent de faculteit één examencommissie voor alle bachelor- en masteropleidingen, waarin alle opleidingen met ten minste een lid zijn vertegenwoordigd. Daarnaast is er een dealexamencommissie Geschiedenis, die zich specifiek bezighoudt met verzoeken van studenten, de Onderwijs- en Examenregeling en het op opleidingsniveau adviseren over toetsing en beoordeling. Op basis van gesprekken en bestudeerd materiaal heeft het panel de indruk dat de facultaire examencommissie op zorgvuldige wijze invulling geeft aan haar wettelijke taken rond het borgen van de kwaliteit van examens en het gerealiseerde eindniveau. Het periodiek controleren van de kwaliteit van examens en eindwerken heeft de examencommissie belegd bij de Toets Advies Commissie (TAC). Deze bestudeert cyclisch een steekproef van cursusdossiers en eindwerkstukken van alle bachelor- en masteropleidingen en rapporteert daarover aan de facultaire examencommissie. De toetsing van de beide opleidingen Geschiedenis heeft de TAC in 2017-2018 beoordeeld. Daaruit voortkomende aanbevelingen hadden met name betrekking op het ontbreken van relevante documentatie in cursusdossiers. Om te waarborgen dat alle dossiers de gevraagde informatie bevatten, werken de opleidingen inmiddels met een 'sjabloon cursushandleiding'. Ten

aanzien van de kwaliteit van eindwerken en de beoordeling daarvan was de TAC naar het panel begreep tevreden.

Scriptiebeoordeling

Beide opleidingen worden afgesloten met een schriftelijk eindwerk: het bachelorwerkstuk (10 EC) in de bacheloropleiding en de scriptie (20 EC) in de masteropleiding. Voor beide eindwerken geldt een sterk vergelijkbare beoordelingsprocedure. Positief aan deze procedure is dat steeds twee verschillende beoordelaars betrokken zijn, dat bij twijfel een derde beoordelaar wordt ingeschakeld en dat de beoordelaars, onafhankelijk van elkaar, een beoordelingsrubric, inclusief een aantal vrije velden, invullen.

Het panel signaleert ook enkele verbetermogelijkheden voor de gevolgde werkwijze. Ten eerste valt op dat de beoordeling veelal in handen is van min of meer vaste duo's, vaak verbonden aan dezelfde leerstoelgroep. Het panel zou de opleidingen willen aanmoedigen om de beoordeling meer leerstoelgroepoverstijgend in te richten. Het inzetten van een tweede lezer van buiten de directe eigen kring, wellicht zelfs van buiten de eigen opleiding, heeft als voordeel dat beoordelaars elkaar scherp houden en dat er kalibratie van oordelen over de leerstoelgroepen, specialisaties en opleidingen heen plaatsvindt. Ook ondervangt het betrekken van een relatieve buitenstaander het door de opleidingen zelf gesignaleerde punt dat studenten en docenten elkaar vaak goed kennen, wat het moeilijker maakt om tot een objectief oordeel te komen. Een tweede aandachtspunt is de verdere verhoging van de transparantie van het beoordelingstraject. In de huidige werkwijze is het gezamenlijk eindoordeel van de beide beoordelaars, en de motivering daarvan, voor externe beoordelaars niet inzichtelijk; alleen de twee afzonderlijke formulieren worden geadministreerd, het eventueel inzetten van een derde lezer en de totstandkoming van het eindoordeel laten geen *paper trail* achter. Dit zou wat het panel betreft heroverwogen moeten worden. Een verhoging van de transparantie is bovendien te realiseren door op het gebruikte beoordelingsformulier steevast de uitkomst van de plagiaatcheck te vermelden.

Over de beoordelingen die het aantrof in de beoordelingsformulieren van de bestudeerde steekproef van eindwerken is het panel positief. Over het algemeen kon het zich vinden in de feedback van beoordelaars en het toegekende eindcijfer. Zowel de rubrics als de kwalitatieve velden van het formulier worden meestal goed gebruikt. In een aantal gevallen gaven de begeleiders een iets hoger cijfer dan het panel zou hebben gegeven, waarbij opviel dat het hier vaker scripties van de specialisatie Politiek en Parlement dan van de andere twee specialisaties betrof. Soms vond het panel dat beoordelaars ter verhoging van het leereffect van de student een meer positief-constructieve toon hadden kunnen aanwenden. Een overdaad aan kritische feedback kan immers ontmoedigend en daardoor averechts werken. Een laatste punt dat tijdens de visitatie besproken werd, is dat het panel in de beoordelingen tekenen aantrof van *implicit bias*. Beoordelaars lijken, ongetwijfeld onbewust, de neiging te hebben om vrouwen meer op persoonlijke kenmerken en mannen op behaalde resultaten te beoordelen. Het zou wat het panel betreft goed zijn om dit aspect mee te nemen in de professionaliseringactiviteiten voor beoordelaars die de examencommissie geregeld organiseert. Het organiseren van een training rond *implicit bias* is een goede manier om beoordelaars bewust te maken van dit risico. De opleidingen gaven tijdens de visitatie aan dat zij snel met dit punt aan de slag zullen gaan.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat beide opleidingen het facultaire toetsbeleid hebben uitgewerkt in een adequaat systeem van toetsing. In de afgelopen periode zijn procedures gestroomlijnd en is er aandacht besteed aan de professionalisering van docenten op het vlak van toetsing en beoordeling. Dit heeft het besef van het belang van valide, betrouwbare en transparante toetsing binnen de opleidingen verder vergroot. De gehanteerde toetsvormen in de bacheloropleiding zijn voldoende divers en sluiten aan bij de leerdoelen en werkvormen. De kwaliteit van bestudeerde voorbeeldtoetsen is goed. Hetzelfde geldt in grote lijnen ook voor de masteropleiding, al zou hier in een aantal gevallen overwogen kunnen worden om tentamens te vervangen door papers of werkstukken.

De beoordelingsprocedure voor eindwerken zit in principe goed in elkaar en het panel kan zich vinden in de oordelen over de bestudeerde eindwerken. Mogelijkheden tot verdere perfectionering zitten met name in het beter documenteren van de totstandkoming van het eindoordeel, het nastreven van kalibratie over de leerstoelgroepen heen en het bewustmaken van beoordelaars van het risico op *implicit bias*.

De borging van de toetsing functioneert naar behoren. Gezamenlijk hebben de examencommissie en de Toets Advies Commissie goed grip op de kwaliteit van toetsen en het binnen de opleidingen gerealiseerde niveau. Monitoringsactiviteiten leiden, naar het panel vaststelt, tot concrete aanbevelingen én verbeteringen.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel per opleiding een steekproef van vijftien recent voltooide eindwerken bestudeerd. Deze stukken tonen aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten realiseren. De bacheloreindwerken vindt het panel van hoog niveau, zeker voor wat betreft bespreking van de status quaestionis, bronnenkritiek en academische schrijfvaardigheid. In het algemeen valt op dat studenten uitgebreide historiografische overzichten geven en hun eigen onderzoek zorgvuldig positioneren ten opzichte van de meest recente literatuur en stand van zaken in het debat. Dit wordt gevolgd door grondig en soms ook verrassend bronnenonderzoek. De annotatie is grotendeels voortreffelijk. Mooi is bovendien dat de scripties her en der interdisciplinaire elementen bevatten. Een punt waarop de meeste bachelorstudenten zich nog verder kunnen ontwikkelen is het research design, met name het bepalen welk bronnencorpus geschikt is voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag en het optimaliseren van die onderzoeksvraag in dat perspectief.

In zijn algemeenheid lijken de bacheloreindwerken net wat sterker dan de mastereindwerken, al kan het panel zich ook hier vinden in het gerealiseerde niveau. Pluspunten van de mastereindwerken zijn – opnieuw – de goede inbedding in de historiografie en bovengemiddelde beheersing van de historische methode (bronnenkritiek, annotatie). Op het operationaliseren van de vraagstelling scoren studenten minder goed. Niet alle bestudeerde eindwerken bevatten een heldere, probleem-georiënteerde vraagstelling met als gevolg dat analyses nogal beschrijvend blijven. Tekortkomingen op het gebied van research design zijn het duidelijkst aanwijsbaar voor de bestudeerde scripties van de specialisatie Politiek en Parlement. Bovendien valt voor deze specialisatie op dat de interdisciplinaire opzet niet direct terug te zien is in de eindwerken. Een en ander pleit volgens het panel voor een intensivering van het methodenonderwijs in deze specialisatie. Ondanks deze kanttekeningen, vindt het panel dat alle bestudeerde mastereindwerken getuigen van een voldoende niveau.

Positie van alumni

Het gerealiseerde niveau valt ook af te leiden uit de positie van afgestudeerden in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Voor bachelorafgestudeerden geldt dat zij er in overgrote meerderheid voor kiezen om eerst een masteropleiding te volgen voordat zij het werkveld betreden. Bijna tweederde van de afgestudeerden stroomt door in een masteropleiding binnen de eigen faculteit, vaak ofwel de masteropleiding Geschiedenis, de tweejarige research masteropleiding Historical Literary and Culture Studies of de specialisatie Tourism and Culture van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen. Vanaf september 2019 hebben studenten binnen de Faculteit der Letteren bovendien de mogelijkheid om een tweejarige educatieve master

te volgen die voorbereidt op een carrière in het voortgezet onderwijs. Een relatief groot aantal bachelorafgestudeerden besluit om een masteropleiding aan een andere universiteit te volgen, veelal omdat de specialisatie van hun keuze in Nijmegen niet wordt aangeboden.

Masterafgestudeerden komen volgens eigen onderzoek van de opleiding (2018) terecht in sterk uiteenlopende functies en sectoren, onder meer in het bedrijfsleven (23%), bij de gemeente, provincie of rijksoverheid (21%), in het voortgezet onderwijs (19%) en in hoger onderwijs en onderzoek (15%). Recent afgestudeerden met wie het panel sprak, gaven aan dat het vinden van een relevante baan op niveau tijd en geduld vraagt. Toch ondervinden zij in hun professionele loopbaan de waarde van de kennis en vaardigheden die zij binnen de opleiding hebben opgedaan. Zij noemden met name het snel kunnen analyseren van grote hoeveelheden informatie en het leggen van verbanden als belangrijke kwaliteiten die in hun dagelijkse werkzaamheden sterk van pas komen.

Hoewel de opleidingen van tijd tot tijd een beroep doen op afgestudeerden, onder meer om te spreken op voorlichtingsbijeenkomsten, zouden de alumni met wie het panel sprak graag nauwer bij de opleidingen betrokken worden dan nu het geval is. In het structureel inzetten van het netwerk van alumni ziet het panel een belangrijke kans voor de opleidingen.

Overwegingen

Het panel is er op grond van bestudeerde eindwerken en een gesprek met recent afgestudeerde studenten van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van de eindwerken is in orde, en in het geval van de bacheloropleiding zelfs bovengemiddeld. Sterke punten in zowel de bachelor- als de mastereindwerken zijn de zorgvuldige inbedding in de historiografie en het goed uitgevoerde speurwerk in de archieven. In het operationaliseren van hun onderzoeksvraag lijken studenten minder zelfverzekerd. Vooral voor de masteropleiding, en dan met name voor de specialisatie Politiek en Parlement, geldt dat dit aspect meer aandacht mag krijgen in het onderzoeksvaardighedenonderwijs. Afgestudeerden van de masteropleiding komen terecht in een zeer breed arbeidsveld. Alhoewel ze doorgaans even tijd nodig hebben om een baan op niveau te vinden in de gewenste sector, zijn ze tevreden over de mate waarin de opleiding hen heeft toegerust voor hun professionele werkzaamheden.

Conclusie

Bacheloropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding Geschiedenis: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat zowel de bachelor- als de masteropleiding op alle vier de standaarden voldoen aan de in het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen. Daarmee is het eindoordeel van het panel over beide opleidingen positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Geschiedenis:* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding Geschiedenis:* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Bacheloropleiding Geschiedenis

De afgestudeerde:

1. Heeft kennis van en inzicht in de historische tijdperken van de oudheid tot en met het heden. Daarmee is hij/zij in staat om historische processen te duiden vanuit een politiek, sociaaleconomisch en cultureel perspectief. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de basiskennis van het vakgebied.
2. Heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen in de geschiedwetenschap.
3. Weet de doorwerking van historische processen aan te wijzen en eigentijdse ontwikkelingen in een historisch perspectief te plaatsen.
4. Is in staat onder begeleiding een vraagstuk uit de geschiedenis te onderzoeken met behulp van passende concepten en onderzoeksmethoden. Hij/zij kan vanuit een eigen vraagstelling een historisch interessant probleem afbakenen en het in zijn context plaatsen. Hij/zij kan relevante informatie selecteren, analyseren en interpreteren.
5. Is in staat om beargumenteerd en in correct Nederlands de resultaten van onderzoek mondeling en schriftelijk te presenteren in een academische stijl.
6. Kan de eigen werkzaamheden organiseren, zowel individueel als in teamverband. Hij/ zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren. Hij/zij maakt weloverwogen keuzes voor de vervolgstudie.
7. Is in staat het eigen vakgebied te situeren binnen verwante disciplines.

Masteropleiding Geschiedenis

The graduate of the Master's programme Ancient and Medieval Mediterranean Worlds:

1. has - in addition to the knowledge acquired in the Bachelor's programme - an understanding of the political and cultural significance of Rome and the Mediterranean in the ancient and medieval periods, of the far-reaching effect of Rome (the 'idea' of Rome) from antiquity to the present, and of the theory and historiography related to these core considerations;
2. knows **how to analyse a historical debate** on the role of the Mediterranean in ancient and medieval history, as well as on the 'idea' of Rome and to form an opinion based on diverse points of view. The scholarly attitude of the graduate and the methodological and critical processing of expert knowledge related to the field of study are reflected in this analysis and its foundations;
3. knows how to identify and contextualize the enduring impact of the Mediterranean and Rome, and the diverse perceptions of both as political, religious and cultural centres, from antiquity to the present. The graduate is able to recognize how and why connotations attached to Rome and the Mediterranean were appropriated by different users throughout the centuries;
4. is able **to tackle a problem** related to the ancient and medieval history of Rome and the Mediterranean **by means of suitable concepts and research methods**. Proceeding from a research question, the graduate knows how to select, analyse and interpret pertinent information;
5. knows how to **present, in writing and orally, the results of his or her research** in a well-founded and academic manner, in accurate English;
6. **knows how to organize his or her activities**, either individually or as a member of a team. The graduate is able to use the feedback of others to evaluate and adjust these activities. He or she can detect gaps in his or her own expertise and knows how to fill in these through goal-oriented actions. The graduate is able to make well-considered career choices;
7. **knows how to participate in scientific discussions and contribute to public debates** in a well-founded manner.

De afgestudeerde van de masterspecialisatie Geschiedenis en Actualiteit:

1. Heeft, in vervolg op wat hij/zij zich in de bachelorstudie heeft eigengemaakt, kennis van en inzicht in de wijze waarop het heden sturing geeft aan het onderzoek naar het verleden en omgekeerd hoe het verleden richting geeft aan het heden. De afgestudeerde kan analyseren hoe historische constructies in de loop der tijd door verschillende gebruikers zijn toegepast.
2. Heeft kennis van en inzicht in de bijbehorende theorievorming en historiografie.
3. Kan een **historisch debat analyseren** over de wisselwerking tussen heden en verleden en zich een oordeel vormen over de verschillende standpunten. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de gevorderde kennis van het vakgebied.
4. Is in staat **te reflecteren op de rol die historici in de samenleving (kunnen) spelen** en op de mogelijkheden om wetenschappelijk historisch onderzoek inzichtelijk te maken voor een breed publiek.
5. Is in staat een vraagstuk uit de geschiedenis op het terrein van de relatie tussen heden en verleden en het gebruik van historische constructies **te onderzoeken met behulp van passende concepten en onderzoeksmethoden**. Hij/zij kan vanuit een vraagstelling relevante informatie selecteren, analyseren en interpreteren.
6. Is in staat om beargumenteerd en in correct Nederlands de resultaten van onderzoek **mondeling en schriftelijk te presenteren** in een academische stijl.
7. **Kan de eigen werkzaamheden organiseren**, zowel individueel als in teamverband. Hij/zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en verbeteren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren en hierin met behulp van gerichte zoekacties voorzien. Hij/ zij maakt weloverwogen keuzes voor zijn/haar loopbaan.
8. **Kan goed beargumenteerd participeren in wetenschappelijke discussies en het publieke debat.**

De afgestudeerde van de masterspecialisatie Politiek en Parlement:

1. Heeft, in vervolg op wat hij/zij zich in de bachelorstudie heeft eigengemaakt, kennis van en inzicht in het functioneren van Europese politieke stelsels in hun maatschappelijke context, de Nederlandse in het bijzonder, zowel wat betreft historische ontwikkeling vanaf de late 18e eeuw, juridische grondslagen als theoretische reflectie hierop.
2. Kan **een wetenschappelijk debat** analyseren over de concepten en praktijken van politiek, democratie, vertegenwoordiging en bestuur en zich een oordeel vormen over de verschillende standpunten. Analyse en onderbouwing getuigen van een onderzoekende houding en van een methodische en kritische verwerking van de gevorderde kennis van het multidisciplinaire vakgebied.
3. Is in staat een vraagstuk op het terrein van de ontwikkeling van moderne parlementaire democratieën **te onderzoeken met behulp van passende concepten en onderzoeksmethoden**. Hij/zij kan vanuit een vraagstelling relevante informatie selecteren, analyseren en interpreteren.
4. Is in staat om beargumenteerd en in correct Nederlands **de resultaten van onderzoek mondeling en schriftelijk te presenteren** in een academische stijl.
5. **Is in staat de eigen werkzaamheden te organiseren**, zowel individueel als in teamverband. Hij/ zij kan de werkzaamheden, mede op basis van feedback van anderen, evalueren en verbeteren. De afgestudeerde kan lacunes in de eigen deskundigheid signaleren en hierin met behulp van gerichte zoekacties voorzien.
6. Is in staat om in het arbeidsveld van politiek, beleid en bestuur werkzaam te zijn, (inter) nationaal, regionaal of lokaal, dan wel in het veld van educatie en communicatie daarover, en maakt weloverwogen keuzes voor zijn/haar loopbaan.
7. **Kan goed beargumenteerd participeren in wetenschappelijke discussies en het publieke debat.**

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

Bacheloropleiding Geschiedenis

Tabel 1. Bachelorprogramma op hoofdlijnen

B1

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Oudheid 1 (5 ec)	Oudheid 2 (5 ec)	Middeleeuwen 1 (5 ec)	Middeleeuwen 2 (5 ec)
Nieuwe Tijd 1 (5 ec)	Nieuwe Tijd 2 (5 ec)	Nieuwste Tijd 1 (5 ec)	Nieuwste tijd 2 (5 ec)
Globalisering (5 ec)	Nederlandse Geschiedenis (5 ec)	Propedeusewerkstuk (5 ec)	Geschiedfilosofie (5 ec) (Core curriculum I)
Mentoraat en studievaardigheden (0 ec)			

B2

Historiografie (5 ec)	Onderzoekslab (5 ec)	Verdiepingspakket (OGMG, CG, ESDG, PG) (15 ec)	
Europa historisch beschouwd 1 (5 ec)	Europa historisch beschouwd 2 (5 ec)	Europa en zijn werelden (5 ec)	
Gendergeschiedenis (5 ec)	Religiegeschiedenis (5 ec)	Themacollege 1 (10 ec)	

B3 (huidige programma)

Themacollege 2 (10 ec)		Aanschuifcursus (minor, 5 ec)	Aanschuifcursus (minor, 5 ec)
Themacursus (minor, 5 ec)	Reflectiecursus (minor, 5 ec)	Denktank (minor, 10 ec)	
Aanschuifcursus (minor, 5 ec)	Aanschuifcursus (minor, 5 ec)	Bachelorwerkstuk (10 ec)	

B3 (vorige programma)

Themacollege 2 (10 ec)		Minorcursus (5 ec)	Minorcursus (5 ec)
Core curriculum II (5 ec)	Minorcursus (5 ec)	Core curriculum III (5 ec)	Minorcursus (5 ec)
Minorcursus (5 ec)	Minorcursus (5 ec)	Bachelorwerkstuk (10 ec)	

Masteropleiding Geschiedenis

Tabel 2. Programma van Ancient and Medieval Mediterranean Worlds

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Historiography and Theory (10 ec)		Electives (5 ec)*	Electives (5 ec)*
Research Seminar: Civilisations in crisis: the ideology of crisis in ancient and medieval Europe (10 ec)		Master's Thesis (20 ec)	
Research Seminar: Ceremonies as Invented Tradition (10 ec)			

Tabel 3. Programma van Geschiedenis en Actualiteit

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Concepten en Debatten (5 ec)	Bronnen en Methoden (5 ec)	Geschiedenis op bestelling (10 ec)	
Onderzoekscollege Geschiedenis en Actualiteit (10 ec, keuze uit drie)		Projectcolleges Geschiedenis en Actualiteit (10 ec)	
Masterscriptie Geschiedenis en Actualiteit (20 ec)			

Tabel 4. Programma van Politiek en Parlement

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Onderzoekscollege: Vluchtelingenpolitiek (5 ec)	Masterscriptie Politiek en Parlement (20 ec)		Actualiteitencollege (5 ec)
Repertoires van representatie (5 ec)			Masterstage (10 ec)
Interdisciplinaire benaderingen van politiek (5 ec)		Het krachtenveld van politiek en parlement (5 ec)	
Staatsrecht (5 ec)			

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 1: 13 mei 2019

10.00 - 10.45	Spreekuur	
10.45 - 11.00	Ontvangst commissie	Decaan Faculteit der Letteren Onderwijsdirecteur departement Geschiedenis, Kunstgeschiedenis en Oudheid Opleidingscoördinator
11.00 - 12.30	Vorbereidend overleg commissie, inzien van documenten	
12.30 - 13.00	Lunch	
13.00 - 13.45	Gesprek met inhoudelijk verantwoordelijken	Opleidingscoördinator Departementsvoorzitter, hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis Hoogleraar Geschiedenis van het Nederlands Katholicisme Hoogleraar Europese Politieke Geschiedenis) Hoogleraar Economische, Sociale en Demografische Geschiedenis
13.45 - 14.30	Gesprek met studenten bachelor	Student B1 Student B2 Student B2 Student B3 (studentlid OpCo) Student B3 Student B3
14.30 - 14.45	Pauze	
14.45 - 15.30	Gesprek met docenten bachelor	Docent bachelor Docent bachelor Docent bachelor (lid OpCo) Docent bachelor Docent bachelor
15.30 - 15.45	Pauze	
15.45 - 16.30	Gesprek met studenten master	Student (programma: <i>Politiek en Parlement</i>) Student (programma: <i>Politiek en Parlement</i>) Student (programma: <i>Geschiedenis en Actualiteit</i>) Student (programma: <i>Geschiedenis en Actualiteit</i>) Student (programma: <i>Eternal Rome</i>)
16.30 - 17.15	Gesprek met docenten master	Docent master (voorzitter OpCo, coördinator <i>Ancient and Medieval Mediterranean Worlds</i>) Docent master (coördinator <i>Politiek en Parlement</i>) Docent master (lid OpCo, coördinator <i>Geschiedenis en Actualiteit</i>) Docent master

		Docent master Docent master
17.15 - 17.30	Pauze	
17.30 - 18.00	Gesprek met alumni	Medewerker publieksinformatie Gemeente Nijmegen, afgestudeerd in 2018 Junior onderzoeker RU/WO2GLD, afgestudeerd in 2017 Administratief medewerker, afgestudeerd in 2017 Student MA Tourism & Culture en MA Oudheidstudies, afgestudeerd in 2018 Recordmanager Rijkswaterstaat & trainee informatiespecialist, afgestudeerd in 2018 Trainee redactie en projectmanagement PDC Informatie Architectuur, afgestudeerd in 2018

Dag 2: 14 mei 2019

08.45 - 09.45	Aankomst commissie, voorbereiden gesprekken	
09.45 - 10.30	Gesprek met examencommissie	Voorzitter facultaire examencommissie Voorzitter deexamencommissie Geschiedenis Secretaris deexamencommissie Geschiedenis
10.30 - 11.15	Intern overleg	
11.15 - 12.00	Gesprek met formeel en inhoudelijk verantwoordelijken	Decaan Faculteit der Letteren <i>Onderwijsdirecteur departement Geschiedenis, Kunstgeschiedenis en Oudheid</i> Opleidingscoördinator Departementsvoorzitter, hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis
12.00 - 12.30	Lunch	
12.30 - 14.00	Opstellen oordelen	
14.00 - 15.00	Ontwikkelgesprek bachelor en master	Departementsvoorzitter en hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis Voorzitter OpCo Opleidingscoördinator Onderwijsdirecteur Studieadviseur Coördinator track Comparative European History
15.00 - 15.15	Presentatie voorlopige bevindingen	locatie E.2.16
15.15	Afronding en afsluitende borrel	Vide 2 ^e verdieping Erasmusgebouw

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek vijftien eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Geschiedenis en vijftien eindwerken van de masteropleiding Geschiedenis. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft voorafgaand aan en tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd:

- Cursusdossiers bacheloropleiding
  - o *Europa historisch beschouwd 1*
  - o *Nieuwe Tijd 1*
  - o *Themacollege City Life*
- Cursusdossiers masteropleiding
  - o *Olympisch studiecentrum*
  - o *Repertoires van Representatie*
  - o *Research Seminar Eternal Rome*
- Handleidingen eindwerken
- Notulen Opleidingscommissie 2018
- Onderwijs- en examenregelingen
- Toetsbeleid Faculteit der Letteren
- Verslagen Facultaire Examencommissie 2017-2018